

Sakarya Valisi Hüseyin Avni Coş

Sayın Valim öncelikle “İdarecinin Sesi Dergisi” olarak bize bu röportaj imkânı verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Sakarya ilinde yaklaşık 3 yıldır görev yapıyorsunuz. Genel olarak Sakarya ilini nasıl tanımlarsınız?

Teşekkür ediyoruz. Sakarya’yı huzur coğrafyası olarak nitelendiriyoruz. Çünkü hepimizin bildiği gibi Sakarya memleketimizin dört bir köşesinden, ayrıca Osmanlı coğrafyasından, gönül coğrafyamızdan, Balkanlar’dan Kafkasya’dan gelen birçok etnik kö-

kene mensup insanların bir arada bulunduğu, ondan fazla yerel dilin konuşulduğu, ama bu insanların birbirleriyle saygı sevgi ekseninde, vatançlık ekseninde, birbirleriyle huzur içinde yaşadıkları bir ildir. Birlikte yaşama kültürünün zirveye çıktığı bir ilimizdir Sakarya ve insanlar kendi kültürel özelliklerini, etnik hassasiyetlerini, hususiyetlerini muhafaza ederek bunları bir zenginlik olarak görerek, diğerlerinin hak ve hukukuna da saygı göstererek Sakarya’da kardeşçe yaşamaktadırlar. Bu özellik

aslında bize ecdadımızdan tevarüs eden güzel hasletlerin günümüzde de yaşatıldığının bir göstergesidir. Sakarya bu zengin beşeri varlığının dışında aynı zamanda mavi ile yeşilin bulunduğu, yüzölçümünün %50’den fazlası yeşil ile kaplı olan nadir illerimizden birisidir. Yeşilin her tonunu, mavinin her tonunu bulabileceğiniz çok güzel bir bölgedir. Bu nedenle Sakarya, tabiatı, güzellikleri ve insani özellikleri, itibarıyla hakikaten yeryüzünün en güzel yerlerinden biridir.

Sakarya İlinin tarihsel geçmişinde öne çıkan dönüm noktalarından bahsedebilir misiniz?

Sakarya ilinin dönüm noktaları tabii ki Sakarya Milli Mücadele ve İstiklal Harbi döneminde de milli direniş hareketlerinde önemli rol oynayan ve bu hareketlere destek veren yerleşim yerlerimizden birisidir. Sakarya, işgale karşı direnen kuvvetlerin, milis kuvvetlerinin, düzenli ordunun sürekli desteklendiği bir bölgedir. O dönemde görev almış ve önemli hizmetler ifa etmiş bütün şehitlerimize, gazilerimize rahmet diliyoruz. Tabii ki bunun dışında Sakarya'nın özellikle çok partili siyasi hayata geçişten sonra da yani 1946-1950'den sonra da yine demokrasinin yanında yer aldığı, Milli İradenin üstünlüğüne inandığı, milli ve manevi değerlerin müdafaası ve muhafazası konusunda fevkalade duyarlı olduğu, milli ve yerli düşüncenin

egemen olduğu ve bu anlamda hakikaten güzel insanların değerli insanların birçok vatanseserin yetiştirdiği önemli bir ilimizdir. Sakarya İli 1954'te Kocaeli'nden ayrılarak il olduktan sonra hızlı bir gelişme göstermiş ve bugün nüfusu 1 milyona ulaşmıştır. 1992 yılında Sakarya Üniversitesinin kuruluşu ile ilimiz sosyal ve kültürel yönden daha da gelişmiştir. Bugün Sakarya Üniversitesi 90 bini aşan öğrencisiyle hakikaten

Ülkemizin önemli bir ilim yuvasıdır. Sakarya'nın tarihsel gelişiminde bu kültür müessesesinin, eğitim müessesesinin kuruluşu ve gelişmesinin önemli yeri vardır. Sakarya FETÖ terör örgütünün organize ettiği, dış mihrakların da destek verdiği 15 Temmuz hain darbe girişiminde de üzerine düşeni en kısa sürede yapan ve terör örgütü mensuplarını, asker kıyafetli teröristleri, darbe kalkışan vatan hainlerini, Dev-

Alifuatpaşa Beyazıt Köprüsü

let-Millet düşmanlarını kısa sürede enterne ederek Devletin güvenlik kuvvetlerine, adalete teslim eden bir yiğitler, kahramanlar diyaridir. Hakikaten 15 Temmuz'da Sakarya Valiliği'ne ve Sakarya Valisi'ne yönelik bir saldırı girişiminde bulunan, operasyona kalkışan darbeciler, olayı haber alır almaz hemen kısa sürede binlerce, on binlerce vatandaşımızın müdahalesiyle ve polis teşkilatımızın desteğiyle kısa sürede tasfiye edilmiş, yakalanmış, gözaltına alınmıştır. Türkiye'de ilk gözaltı işlemi de Sakarya'da yapılmıştır. Çok şükür, daha Ankara'da meclisin bombalandığı, özel hareketin bombalandığı saatlerde Sakarya silahlı kalkışma eylemini kontrol altına almış ve darbecilerin hepsini etkisiz hale getirmiş bir kahramanlar diyaridir. O gece 14'ü ateşli silahla yaralanan 20 gazimiz bulunmaktadır. 15 Temmuz darbe kalkışması, Sakarya tarihinde unutulmayacak, dönüm noktası olacak ve Sakarya'nın milli ve yerli duruşuna örnek teşkil edecek tarihi günlerden, tarihi dönüm noktalarından birisidir.

Sakarya, sanayi üretimi, tarımsal üretimi, doğal kaynakları, tarihi ve kültürel varlıkları, yaşam tarzı ve gelenekleri ile ülkemizin ilgi çeken ve bilinirlik düzeyi yüksek illerinden biri olarak tanınmaktadır. Bu kapsamda ilin sahip olduğu potansiyelin yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz? Bu konuya yönelik çalışmalardan söz edebilir misiniz?

Sakaryamızın mevcut potansiyelinin gerek hizmet sektöründe, gerekse tarım ve sanayide daha iyi değerlendirilebilmesi için her türlü

çalışmayı paydaşlarımızla birlikte yürütüyoruz. Bu konuda hükümetimizle, yerel yönetimlerimizle, sivil toplum kuruluşlarımızla beraber gerekli çalışmaları koordineli bir şekilde yürütüyoruz. Sakarya'nın doğasını koruyarak insana saygılı bir şekilde potansiyelinin kullanılması, çevreye zarar veren, insana zarar veren, bencil bir anlayışla kullanılmaması konusunda özenli ve duyarlı çalışmalarımız her alanda sürdürülmektedir. Sakarya nüfus bakımından Türkiye'nin 22. sıradaki bir il olmasına rağmen ekonomik veriler açısından daima ilk 10 arasında yer alan bir ildir. İhracat bakımından son rakamlara göre ilk 7 il arasında yer almaktadır. İstihdam bakımından da, istihdam yoğunluğu açısından da Türkiye'de önde gelen iller arasındadır. İstihdam konusunda Sayın Cumhurbaşkanımızın da özel önem verdiği ve büyük bir seferberlik başlattığını hatırlarsak Sakarya olarak biz de bu doğrultuda çalışmalarımızı yürütüyoruz. Son 15 aylık dönemde Sakarya'da SGK'lı işçi sayımızda %14.2 oranında bir

artış sağlandı. Bu artışın devam etmesi, işsizlik oranının azalması için çalışmalarımız devam ediyor. Yüzlüçümümüz küçük olmasına rağmen Sakarya'da tarım da önemli bir sektördür. Verimli topraklarımızın en iyi şekilde kullanılması, özellikle kentleşme ve sanayileşme başta olmak üzere bu toprak varlığımızın, tarımsal alt yapımızın zarar görmemesi için fevkalade titiz davranıyoruz. Sakarya'da tarımda verimliliğin artırılması için arazi toplulaştırması da dahil olmak üzere her alanda çalışmalarımız sürmektedir. Sakarya özellikle fındık, mısır, ayva ve çeşitli meyve sebze üretimi başta olmak üzere tarımdan büyük gelir elde eden illerden birisidir. Bunun yanında tabii ki sanayi sektörü Sakarya'da çok önemlidir. Sakarya'da bugün itibarıyla traktörden otomobile, minibüsten otobüse, zırhlı devriye araçlarından, tanka, vagonlardan lokomotif kadar çok çeşitli araçların üretildiği bir ildir. Milli Gururumuz Fırtına obüsleri ile yeni üretilecek Altay tanklarının prototipi de Sakarya'da üretilmektedir. Özellikle Karasu bölgemizde de uluslararası çapta bir savunma sanayi tesisinin kurulması ve ürünlerinin ihraç edilmesi için de Türkiye'nin özel sektörle ve dost ülkelerle başlattığı çok önemli projeler var bunları da takip ediyoruz. İlimizin her alanda daha ileri gitmesi için gayret gösteriyoruz. Sakarya'nın ihracatından biraz önce bahsettik. Sakarya'nın ihracatının önemli bölümü Türkiye ihracatının ortalama nitelik değerinden üstündür. Yani Sakarya'da ucuz mallar değil, göreceli olarak Türkiye ortalamasının çok üstünde daha pahalı, nitelikli, katma değeri yüksek mallar üretilir ve ihraç edilir. Teknik tanımlamaya göre Sakarya ihracatının %87.7'si orta yüksek teknoloji ürünleri grubundan oluşmaktadır bu da Sakarya'nın mevcut üretimin niteliğini ve değerini ortaya koymaktadır. Bu noktadan sonra bizim

de Sakarya'da yeni sanayi kuruluşları oluşturulurken her yerde yapılabilecek sanayilerden ziyade, özel önem arzeden, Türkiye için önem taşıyan, katma değeri yüksek nitelikteki sanayi kuruluşlarının Sakarya'da kurulması için bir tercihimiz var. Bu doğrultuda çalışmalarımızı Hükümetimizle ve yerel yönetimlerimizle birlikte devam ettiriyoruz. İnşallah Sakarya her açıdan daha iyi bir noktaya gidecek. Hizmet sektöründe de Sakarya önemli illerden bir tanesidir. Ekonominin sektörel dağılımına bakarsak; tarım %17, sanayi %24, hizmet %59'dur. Hem hizmet sektörünün, hem de sanayi sektörünün daha da nitelikli hale gelmesi, hacimlerinin de büyümesi için çalışmalar devam etmektedir. Yani sadece mevcut hacim içindeki pay değişiminden ziyade, ekonomik hacmin büyüerek her sektörün aldığı payın da büyümesini sağlamaya yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Hizmet sektöründe özellikle turizm, lojistik ve eğitim, sağlık konuları öne çıkmaktadır. Karasu Limanımızın açılmasından sonra lojistik sektöründe de daha büyük gelişmelerin olacağı tabiidir, bu konuda çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca turizm konusunda, turizmin çeşitlendirilmesi ve turizm altyapısının geliştirilmesi, turizm açısından sahip olduğumuz büyük potansiyelin daha iyi kullanılabilmesi adına çalışmalarımız devam etmektedir. Özellikle yeni turistik tesislerimizin inşası konusunda özel sektörle işbirliği yapıyoruz ve bu konuda sadece iç turizme değil dış turizme yönelik, özellikle Ortadoğu ülkelerine yönelik olarak çalışmalarımız devam etmektedir. Termal turizm de dahil olmak üzere; sağlık turizmi, kongre turizmi, yayla turizmi, doğa turizmi, deniz spor turizmi başta olmak üzere turizmin bütün çeşitlerini geliştirmeye çalışıyoruz. Kış turizmi konusunda da fizibilite çalışmalarımız var, müsait yerlerimiz var bu anlam-

da da çalışmalarımız yine paydaşlarımızla birlikte, ilgili bakanlıklarımızla birlikte sürdürülmektedir.

Sakarya İli, büyükşehir statüsüne sahip bir ildir. Bu statünün sağladığı fırsatlardan söz edebilir misiniz?

Sakarya 2000 yılında büyükşehir olmuştur ve 2014 yılından sonra da bütün il hududu büyükşehir hudutlarına katılarak bütün altyapı hizmetleri, il merkezi ve ilçelerimizin tamamındaki tüm belediyeçilik hizmetleri, tüm altyapı hizmetleri Büyükşehir Belediyemize ve ilçe belediyelerimize devredilmiştir. Tabii ki Sakarya Büyükşehir Belediyesi vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu altyapı hizmetlerini ve üstyapı hizmetlerinden kendi görev alanına düşenleri topluca tek bir elden, organize bir şekilde, profesyonel bir anlayışla vatandaş eksenli bir şekilde ifa etmektedir. Vatandaşlarımızın bu konudaki ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanmaya çalışıldığı görülmektedir. Sakarya'da her konuda daha planlı ve düzenli bir yaşamın yaygınlaşması konusunda Büyükşehir Belediyesi yapısının, teşkilatının önemli katkıları olmuştur.

Sakarya İlinin ileriye dönük vizyonu nedir?

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100.

Yıldönümünde Sakarya

ilini nerede görmek

istiyorsunuz? Bununla ilgili bir yol haritanız var mı?

Biz Sakarya'nın bütün mevcut potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirildiği ve dolayısıyla Türkiye'deki iller arasında çok çeşitli göstergeler bakımından

ilk 10'da yer aldığı bir konuma ulaşmak için var gücümüzle çalışıyoruz. "İki günü eşit olan ziyadadır" anlayışı içerisinde belediyelerimizle beraber, sivil toplum kuruluşlarımızla beraber halkımızın desteğiyle, duasıyla çalışmalarımız devam etmektedir. Bu konuda Devletimizin, Hükümetimizin destekleri bizleri daha da güçlü kılmakta, hedeflerimizin ulaşılabilir olmasını sağlamaktadır. Sakarya'nın; sanayi bakımından, hizmet sektörü bakımından, turizm bakımından, lojistik bakımından önemli merkez olması ve bu konularda Türkiye'de iller arasında ilk 10'da yer alması, mevcut potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesi hususunda bütün paydaşlarımız, bütün karar verici ve uygulayıcı birimleri arasında kesin bir mutabakat mevcuttur.

Sakarya İlinde başlamış olan ve özellikle önem verdiğiniz proje ya da projeler var mı? Bahsedebilir misiniz?

Sakarya ilinde biz hem Devletimizin hem özel sektörümüzün başlattığı, planladığı tüm yatırımları kendi projemiz olarak görüyoruz. Bu yatırımların mümkünse zamanından önce, mümkün değilse zamanında, öngörülen

süre içinde gerçekleşmesi için biz de Valilik olarak bütün kurum ve kuruluşlarımızla gerekli desteği sağlıyoruz. Bu anlamda Sakarya'nın birçok projesinde, kendimizi görev, hisse ve rol sahibi olarak görüyoruz. Sanayi üretiminin artması, sanayi üretiminin çeşitlenmesi, yeni yatırımların İlimize kazandırılmasından tutun yine aynı şekilde turizm, eğitim ve sağlık konusunda, lojistik konusunda yeni yatırımların İlimize kazandırılması için de ilgili kişi ve kurumlarla daima sorun-çözüm ortağı olarak işbirliği yapmaktayız. Bu projelerin hepsi, Sakarya için önemli olan projelerin hepsi bizim projemizdir, bu anlayışla ele alıyoruz, takip ediyoruz.

İlin sanayi, tarım, el sanatları ve istihdam potansiyelini bölge ölçeğinde değerlendirerek; Sakarya ilinin farklı alanlarda sahip olduğu potansiyelin ülkemize ve ülke ekonomisine katkıları konusundaki düşüncelerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Sakarya'nın hizmet sektöründe önemli bir potansiyele sahiptir. Zaten mevcut rakamlara göre Sakarya ekonomisindeki hizmet sektörünün payı %59'dur bunun daha da artırılabilceğini düşünüyoruz. Biraz önce ifade etmiştim mevcut kullanılan kısmının yanında kullanılmayan potansiyel varlığının da dikkate alınması halinde, yani biz ona "pastanın büyütülmesi diyoruz" pastanın büyütülmesi halinde ki pasta hem hizmet sektöründe, hem de sanayi sektöründe büyütülebilecek konudur. Bu konuda tarımda arazi yüzölçümü sınırlı olması sebebiyle yine kullanılmayan mevcut bir potansiyelimiz olmakla beraber büyüklük olarak ve değer olarak hizmet ve sanayi sektörünün daha önde olduğunu, daha büyük bir potansiyelin olduğunu görüyoruz. Bu potansiyelin daha iyi bir şekilde kullanılması suretiyle hem ilimiz, hem Ülkemiz ekonomisine önemli katkılar, daha büyük katkılar yapılabilmesi için çalışmalarımız devam etmektedir. Bunun için yüksek teknoloji kullanan tesislerin ilimize kazandırılması ve yüksek teknolojinin üretilmesi konusunda, bilim ve fen konularında, ARGE çalışmalarında Sakarya'da önemli bir potansiyelimiz var, zaten bunun daha iyi değerlendirilebilmesi için üniversitelerimizle ve ilgili Bakanlıklarımızla işbirliği içinde çalışmalarımız devam etmektedir. Sakarya'da İnşallah hizmet ve sanayi sektöründeki mevcut

potansiyelimizin katma değeri daha yüksek alanlarda değerlendirilmesi konusunda çalışmalarımız ilgili kurumlarla ve ilgili taraflarla koordinasyon içerisinde sürdürülmektedir.

Son olarak Dergimizin bu sayısının konusu olan; demokrasinin güvenliği konusunda düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Bu hususta özellikle Devletin silahlı güçlerinin komuta ve kontrolü tek elde toplanmamalıdır. Bu güçlerin birbirini dengeleyecek şekilde yapılandırılması sağlanmalı ve önleyici istihbarata daha fazla önem verilmelidir. Jandarmanın teşkilat, zihniyet ve toplumsal algı olarak sivilleştirilmesi

hızlandırılmalıdır. Bu konuda mülki idare amirlerimizin destek ve katkısı önemlidir. Ayrıca demokrasinin güvenliğini tehlikeye düşürecek kişiler ve örgütler için hızlı yargılanmayı sağlayacak ve caydırıcı bir ceza sistemi getirilmelidir. Emniyet teşkilatının ihtiyaç duyduğu destek silahları yeterince temin ve tedarik edilmelidir. İçişleri Bakanlığına bağlı, özel silahlara sahip, özel eğitilmiş polis ve jandarmalardan oluşan Ankara merkezli Anayasayı Koruma Birimi teşkil edilmeli, Devletin silahlı güçlerine personel yetiştiren okullar çeşitlendirilerek iyi ve düzenli bir şekilde denetlenmelidir. Ayrıca, silahlı güçlerinin eğitim müfredatında gerekli düzenlemeler yapılarak demokrasi ve hukuk bilinci geliştirilmeli, anti demokratik eğilimlerin ortadan kaldırılması, milli ve yerli düşüncenin etkinliği sağlanmalıdır.

Sakarya için, Sakaryalılar için, ülkemiz için duraksamadan çalışıyoruz. Sakarya maddi gelişimini sürdürürken, sosyal, kültürel alanlarda yozlaşmaya ve dejenerasyona geçit vermeyerek, sevgi, dostluk, huzur coğrafyası olmaya devam edecektir.

Son söz olarak bize bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyoruz ve bu vesileyle Türk İdareciler Derneği'nin mesleki ve kültürel yayın organı olan "İdarecinin Sesi Dergisi" yönetici ve çalışanlarına başarılar diliyoruz.

